

Pomoc państwa: Komisja przyjmuje tymczasowe kryzysowe ramy prawne w celu wsparcia gospodarki w kontekście inwazji Rosji na Ukrainę

Komisja Europejska przyjęła dziś tymczasowe kryzysowe ramy prawne umożliwiające państwom członkowskim wykorzystanie elastyczności przewidzianej w przepisach dotyczących pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście inwazji Rosji na Ukrainę.

Wiceprzewodnicząca wykonawcza Margrethe **Vestager**, która jest odpowiedzialna za politykę konkurencji, powiedziała: *W tym krytycznym momencie Unia Europejska pozostaje solidarna z Ukrainą i jej obywatelami. Musimy przeciwstawić się tej okrutnej inwazji, gdyż chodzi tu też o naszą wolność.*

Sankcje wprowadzone przez UE i jej międzynarodowych partnerów dotkliwie odbijają się na rosyjskiej gospodarce.

Sankcje te mają – i będą miały w nadchodzących miesiącach – bolesne skutki dla europejskiej gospodarki. Musimy złagodzić gospodarcze konsekwencje tej wojny, wspierając przedsiębiorstwa i sektory, które poważnie ucierpiały w jej wyniku. Musimy przy tym działać w sposób skoordynowany.

Aby państwa członkowskie mogły sprostać tej bezprecedensowej sytuacji, Komisja umożliwi im wykorzystanie elastyczności przewidzianej w zasadach pomocy państwa. Zachowane zostaną przy tym równe warunki działania na jednolitym rynku.

Tymczasowe kryzysowe ramy prawne uzupełniają istniejący zestaw narzędzi pomocy już dostępnych dla państw członkowskich, takich jak środki zapewniające przedsiębiorstwom rekompensatę za szkody poniesione bezpośrednio z powodu wyjątkowych okoliczności oraz środki określone w komunikatach Komisji w sprawie rozwoju sytuacji na rynku energii.

Nowe ramy prawne umożliwią państwom członkowskim: (i) przyznawanie ograniczonej kwoty pomocy przedsiębiorstwom dotkniętym obecnym kryzysem lub powiązanymi z nim sankcjami i środkami odwetowymi; (ii) zapewnienie dostępności do wystarczającej płynności wszystkim rodzajom przedsiębiorstw; oraz (iii) rekompensowanie dodatkowych kosztów poniesionych przez przedsiębiorstwa w związku z wyjątkowo wysokimi cenami gazu i energii elektrycznej.

Środki te będą dostępne również dla przedsiębiorstw, które znajdują się w trudnej sytuacji, ponieważ ze względu na obecny kryzys, który nadszedł bezpośrednio po pandemii koronawirusa, mogą mieć one pilne potrzeby w zakresie płynności. Podmioty kontrolowane przez Rosję, które zostały objęte sankcjami, są wyłączone z zakresu stosowania tych środków.

Przykładowo: jeżeli państwa członkowskie chcą zminimalizować skutki gwałtownego wzrostu kosztów produkcji, mogą niezwłocznie wprowadzić rozwiązania umożliwiające przyznanie do 400 tys. euro każdemu przedsiębiorstwu dotkniętemu skutkami kryzysu. Komisja jest gotowa natychmiast podjąć współpracę z państwami członkowskimi, aby znaleźć praktyczne rozwiązania w celu podtrzymania tej ważnej dziedziny naszej gospodarki, z wykorzystaniem pełnej elastyczności zasad pomocy państwa.

Nowe tymczasowe ramy kryzysowe zawierają przy tym szereg zabezpieczeń, tak aby zachowane zostały równe warunki działania na jednolitym rynku. Państwa członkowskie zachęca się również do uwzględnienia wymogów zrównoważonego rozwoju przy przyznawaniu pomocy na dodatkowe koszty energii związane z wysokimi cenami gazu i energii elektrycznej.

Komisja Europejska będzie nadal monitorować sytuację i zapewniać niezbędne wsparcie rządów i obywatelom.

Kontekst

W tymczasowych kryzysowych ramach prawnych dotyczących pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście agresji Rosji na Ukrainę, których podstawę stanowi art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”), uznano, że w całej gospodarce UE występują poważne zaburzenia. Aby temu zaradzić, przewidziano trzy rodzaje pomocy:

- **Ograniczone kwoty pomocy:** Państwa członkowskie będą mogły ustanowić programy, w ramach których przedsiębiorstwom z sektora rolnictwa, rybołówstwa i akwakultury dotkniętym kryzysem będzie można przyznać do

35 tys. euro, a przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w pozostałych sektorach – do 400 tys. euro. Pomoc ta nie musi być powiązana ze wzrostem cen energii, ponieważ kryzys i środki ograniczające skierowane przeciwko Rosji wpłynęły na gospodarkę na wiele sposobów, w tym spowodowały fizyczne zakłócenia w łańcuchu dostaw. Udzielana pomoc może mieć dowolną formę, w tym dotacji bezpośrednich.

- **Wsparcie płynności w formie gwarancji państwowych i subsydiowanych pożyczek:** Państwa członkowskie będą mogły udzielać (i) dotowanych gwarancji państwowych, aby zagwarantować, że banki będą nadal udzielać pożyczek wszystkim przedsiębiorstwom dotkniętym obecnym kryzysem; oraz (ii) pożyczek publicznych i prywatnych z dopłatami do oprocentowania.
 - Państwa członkowskie mogą udzielać gwarancji państwowych lub ustanawiać programy gwarancji na wsparcie pożyczek bankowych zaciągniętych przez przedsiębiorstwa. Mogą one obejmować dopłaty do prowizji, ze zniżką w stosunku do szacowanej stawki rynkowej w przypadku rocznych prowizji za nowe pożyczki dla małych i średnich firm („MŚP”) oraz innych przedsiębiorstw.
 - Państwa członkowskie mogą umożliwić udzielanie przedsiębiorstwom pożyczek ze środków publicznych i prywatnych z dopłatami do oprocentowania. Pożyczki te muszą być udzielane przy zastosowaniu stopy procentowej, która jest co najmniej równa stopie bazowej nieobciążonej ryzykiem powiększonej o określone marże ryzyka kredytowego mające zastosowanie odpowiednio do MŚP i innego rodzaju przedsiębiorstw.

W odniesieniu do obu tych rodzajów wsparcia istnieją ograniczenia dotyczące maksymalnej kwoty pożyczki, która uzależniona jest od potrzeb operacyjnych przedsiębiorstwa, a uwzględnia jego obroty, koszty energii i potrzeby w zakresie płynności. Pożyczki mogą dotyczyć zarówno zapotrzebowania na inwestycje, jak i na kapitał obrotowy.

- **Pomoc rekompensująca wysokie ceny energii:** Państwa członkowskie będą mogły częściowo rekompensować przedsiębiorstwom, w szczególności energochłonnym użytkownikom energii, dodatkowe koszty wynikające z wyjątkowego wzrostu cen gazu i energii elektrycznej. Udzielana pomoc może mieć dowolną formę, w tym dotacji bezpośrednich. Łączna kwota pomocy przypadająca na beneficjenta w żadnym momencie nie może przekraczać 30 proc. kosztów kwalifikowalnych i wynosi maksymalnie 2 mln euro. Jeżeli przedsiębiorstwo ponosi straty operacyjne, konieczna może być dalsza pomoc w celu zapewnienia kontynuacji działalności gospodarczej. W tym celu państwa członkowskie mogą przyznać pomoc przekraczającą te pułapy – do 25 mln euro dla odbiorców energochłonnym oraz do 50 mln euro dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w określonych sektorach, takich jak produkcja aluminium i innych metali, włókien szklanych, masy celulozowej, nawozów lub wodoru oraz wielu podstawowych chemikaliów.

Tymczasowe kryzysowe ramy prawne pomogą ukierunkować wsparcie dla gospodarki, ograniczając jednocześnie negatywny wpływ na równe warunki działania na jednolitym rynku.

Tymczasowe kryzysowe ramy prawne obejmują w związku z tym szereg zabezpieczeń, jak przedstawiono poniżej.

- **Proporcjonalność stosowanych metod:** Kwota pomocy przyznawana przedsiębiorstwom musi być uzależniona od skali prowadzonej działalności gospodarczej, stopnia podatności na skutki gospodarcze kryzysu oraz musi uwzględniać obroty przedsiębiorstwa i koszty energii.
- **Warunki kwalifikowalności:** Definicję odbiorców energochłonnym określa się poprzez odniesienie do art. 17 ust. 1 lit. a) [dyrektywy w sprawie opodatkowania energii](#) i są to przedsiębiorstwa, w przypadku których koszty nabycia produktów energetycznych stanowią co najmniej 3 proc. wartości produkcji.
- **Wymogi w zakresie zrównoważonego rozwoju:** Zachęca się państwa członkowskie, aby w kontekście przyznawania pomocy na dodatkowe koszty związane z wyjątkowo wysokimi cenami gazu ziemnego i energii elektrycznej rozważyły wprowadzenie, w sposób niedyskryminujący, wymogów dotyczących ochrony środowiska lub bezpieczeństwa dostaw. Pomoc powinna zatem pomagać przedsiębiorstwom w przezwyciężeniu kryzysu, a jednocześnie stworzyć podstawy trwałej odbudowy.

Tymczasowe kryzysowe ramy będą obowiązywać do 31 grudnia 2022 r. W celu zapewnienia pewności prawa, przed upływem tego terminu Komisja oceni, czy konieczne jest wydłużenie ich obowiązywania. Ponadto w okresie stosowania ram Komisja będzie weryfikować ich treść i zakres przedmiotowy, uwzględniając rozwój sytuacji na rynkach energii, innych rynkach środków produkcji oraz ogólną sytuację gospodarczą.

Przyjęte dziś tymczasowe kryzysowe ramy pomocy państwa stanowią uzupełnienie szerokich możliwości państw członkowskich w zakresie opracowywania środków zgodnie z obowiązującymi unijnymi zasadami pomocy państwa. Przepisy UE w sprawie pomocy państwa umożliwiają państwom członkowskim na przykład wspieranie przedsiębiorstw mających problemy z płynnością i potrzebujących natychmiastowej pomocy. Ponadto art. 107 ust. 2 lit. b) TFUE zezwala państwom członkowskim na wypłacanie przedsiębiorstwom odszkodowań za szkody spowodowane zdarzeniami nadzwyczajnymi, takimi jak te spowodowane przez obecny kryzys.

Poprzednio Komisja przyjęła [tymczasowe ramy prawne](#) w 2008 r., w odpowiedzi na światowy kryzys finansowy.

Z kolei [19 marca 2020 r.](#) Komisja przyjęła tymczasowe ramy prawne w związku z pandemią koronawirusa, które zmieniano [3](#)

[kwietnia](#), [8 maja](#), [29 czerwca](#), [13 października](#) 2020 r. oraz [28 stycznia](#) i [18 listopada](#) 2021 r.

Dodatkowe informacje:

[Komunikat Komisji – Tymczasowe kryzysowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy](#)

Oświadczenie

23 marca 2022, Bruksela